

DECIZIE

12 iulie 2017

mun. Chișinău

Colegiul civil comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

În componență:

Președintele ședinței, judecătorul – Valeriu Doagă
Judecătorii – Svetlana Filincova, Iurie Bejenaru,
Maria Ghervas, Nicolae Craiu

examinând, fără citarea părților, recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „CSV-REAL”, împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2016, adoptată în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „CSV-REAL” împotriva Inspectoratului Fiscal Principal de Stat și Inspectoratului Fiscal de Stat Orhei cu privire contestarea actului administrativ

c o n s t a t ă:

La 03 octombrie 2014 SRL „CSV-REAL” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Inspectoratului Fiscal Principal de Stat și Inspectoratului Fiscal de Stat Orhei cu privire contestarea actului administrativ.

În motivarea acțiunii a menționat că, la 03 februarie 2014 IFS Orhei a emis decizia nr. 77 prin care a dispus efectuarea controlului operativ al activității SRL „CSV-REAL”, iar în urma controlului efectuat la 30 aprilie 2014 a fost întocmit actul de control nr. 5-663502 prin care s-a stabilit următoarele: micșorarea veniturilor impozabile pentru anii 2009-2010, diminuarea plății obligatorii din vânzarea valutei, majorări de întârziere pentru neachitarea în termen a plății obligatorii pe anii 2010 și 2012, întocmirea neconformă a dărilor de seamă și neprezentarea documentelor de evidență primară.

Remarcă faptul că, la 19 mai 2014 a înaintat dezacord față de actul de control evidențiat supra, iar la 23 mai 2014 IFS Orhei a emis decizia nr. 542-c din 23 mai 2014 prin care a aplicat față de SRL „CSV-REAL” sancțiune fiscală sub formă de amendă în sumă totală de 13454,85 de lei constituită din amenda în cuantum de 15% din suma diminuată a venitului impozabil pe anii 2009-2010, amendă pentru fiecare caz de întocmire neconformă a dărilor de seamă, amendă în sumă de 10000 de lei pentru împiedicarea controlului fiscal prin neprezentarea documentelor necesare organului fiscal în timpul efectuării controlului.

Relevă că, la 16 iunie 2014 a contestat decizia IFS Orhei nr. 542-c din 23 mai 2014, însă prin decizia IFS Orhei nr. 1019c din 10 iulie 2014 contestația a fost respinsă ca fiind neîntemeiată.

Menționează că, ulterior a contestat la Inspectoratul Fiscal Principal de Stat

deciziile emise de IFS Orhei menționate supra, însă prin decizia Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr. 298 din 05 septembrie 2014 contestația a fost respinsă.

Solicită repunerea în termen a acțiunii, anularea deciziei Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr. 298 din 05 septembrie 2014, anularea deciziilor IFS Orhei nr. 542-c din 23 mai 2014 și nr. 1019-c din 10 iulie 2014.

Prin hotărârea Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 29 aprilie 2016 s-a respins cererea depusă de SRL „CSV-REAL” cu privire la repunerea în termenul de contestare și s-a respins ca tardivă cererea de chemare în judecată depusă de societatea cu răspundere limitată „CSV-REAL” împotriva Inspectoratului Fiscal Principal de Stat și Inspectoratului Fiscal de Stat Orhei cu privire la contestarea actului administrativ (f.d. 252-255 vol. I).

În motivarea soluției sale, instanța a reținut că, termenul de 30 de zile prevăzut de art. 17 din Legea contenciosului administrativ a început să curgă în speță din data comunicării deciziei IFS Orhei nr. 1019-c din 10 iulie 2014 pe marginea contestației împotriva deciziei nr. 542-c din 23 mai 2014 care a fost comunicată reclamantului la 10 iulie 2014, însă ultimul a sesizat instanța de judecată la 03 octombrie 2014, fapt ce denotă depășirea termenului legal. Totodată, reclamantul nu a prezentat argumente concludente care ar justifica repunerea în termen a acțiunii.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2016 s-a respins apelul declarat de SRL „CSV-REAL” și s-a menținut hotărârea Judecătoriei Râșcani mun. Chișinău din 29 aprilie 2016 (f.d. 58-66 vol. II).

La data de 09 ianuarie 2017 SRL „CSV-REAL” a depus cerere de recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2016 solicitând ridicarea excepției de neconstituționalitate, admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe cu emiterea unei noi hotărâri de admitere a cererii de repunere în termen a acțiunii cu examinarea acesteia în fond (f.d. 70-76).

În motivarea recursului a invocat că, instanțele au încălcat prevederile art. 60 alin. (4), art. 116 alin. (3), art. 272 alin. (2), art. 373 alin. (2), (4) și (5) din Codul de procedură civilă, art. 14 alin. (1) și art. 17 alin. (1) din Legea contenciosului administrativ, art. 269 alin. (2) din Codul fiscal.

Totodată, la data 24 februarie 2017 SRL „CSV-REAL” a depus cerere prin care a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate, cu transmiterea sesizării la Curtea Constituțională privind controlul constituționalității art. 269 alin. (2) din Codul fiscal în partea sintagmei „... sau atacată în instanța de judecată competentă ...”, în sensul corespunderii acesteia cu prevederile art. 1 alin. (3) și art. 54 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova (f.d. 89-90, 91, 92-97 vol. II).

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 09 martie 2017 s-a considerat admisibil recursul declarat de SRL „CSV-REAL” și s-a fixat spre examinare pentru 15 martie 2017 (f.d. 112 vol. II).

Prin încheierea Curții Supreme de Justiție din 15 martie 2017 s-a admis cererea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „CSV-REAL” privind sesizarea Curții Constituționale. S-a remis Curții Constituționale sesizarea Societății cu Răspundere Limitată „CSV-REAL”, în vederea examinării constituționalității prevederilor art. 269 alin. (2) din Codul fiscal în partea sintagmei „... sau atacată în instanța de judecată competentă ...”, în sensul corespunderii acesteia cu prevederile art. 1 alin. (3) și art. 54 alin. (1) și (2) din Constituția Republicii Moldova. S-a suspendat procesul în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere

Limitată ”CSV-REAL” împotriva Inspectoratului Fiscal Principal de Stat și Inspectoratului Fiscal de Stat Orhei cu privire la contestarea actului administrativ, până la adoptarea hotărârii de către Curtea Constituțională (f.d. 113-116 vol. II).

La data de 28 aprilie 2017 a parvenit dispozitivul deciziei de inadmisibilitate a sesizării nr. 37g/2017 privind excepția de neconstituționalitate a art. 269 alin. (2) din Codul fiscal.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „CSV-REAL” urmează a fi respins, și menținută decizia instanței de apel și hotărârea primei, din următoarele motive.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Materialele cauzei atestă că, la 03 februarie 2015 IFS Orhei a emis decizia nr. 77 (f.d. 8, 9 vol. I) prin care s-a dispus efectuarea controlului operativ al activității SRL ”CSV-REAL”. În urma controlului efectuat, la 30 aprilie 2014 a fost întocmit actul de control nr. 5-663502 (f.d. 16-20 vol. I), prin care s-au stabilit următoarele: micșorarea veniturilor impozabile pentru anii 2009-2010, diminuarea plății obligatorii din vânzarea valutei, majorări de întârziere pentru neachitarea în termen a plății obligatorii pe anii 2010 și 2012, întocmirea neconformă a dărilor de seamă și neprezentarea documentelor de evidență primară.

Succesiv, Colegiul reține că la 19 mai 2014, SRL „CSV-REAL” a înaintat dezacord față de actul de control evidențiat supra (f.d. 21-23).

Prin decizia nr. 542-c emisă de IFS Orhei la 23 mai 2014, s-a aplicat față de SRL „CSV-REAL” sancțiune fiscală sub formă de amendă în sumă totală de 13454,85 de lei constituită din amenda în cuantum de 15% din suma diminuată a venitului impozabil pe anii 2009-2010, amendă pentru fiecare caz de întocmire neconformă a dărilor de seamă, amendă în sumă de 10000 de lei pentru împiedicarea controlului fiscal prin neprezentarea documentelor necesare organului fiscal în timpul efectuării controlului (f.d. 25-26 vol. I).

Este relevant că prin decizia IFS Orhei nr. 1019c din 10 iulie 2014 s-a respins ca fiind neîntemeiată contestația depusă de SRL ”CSV-REAL” la 16 iunie 2014 împotriva deciziei IFS Orhei nr. 542-c din 23 mai 2015 (f.d. 27-28 vol.I).

Ulterior, SRL „CSV-REAL” a contestat la Inspectoratul Fiscal Principal de Stat deciziile IFS Orhei nr. 542-c din 23 mai 2014 și nr. 1019c din 10 iulie 2014 (f.d.29-30 vol. I).

Prin decizia Inspectoratului Fiscal Principal de Stat nr. 295 din 05 septembrie 2014, recepționată de reclamantă la 05 septembrie s-a considerat neîntemeiată contestația înaintată de SRL „CSV-REAL” (f.d. 31-33 vol. I).

Ținând cont de cumulul circumstanțelor faptice constatăte și expuse supra, Colegiul consideră că sunt lipsite de temei alegațiile recurentului precum că, în partea deciziei Serviciului Principal de Stat nr. 295 din 05 septembrie 2014, acțiunea a fost depusă în cadrul termenului legal prevăzut de Legea contenciosului administrativ, deoarece a fost depusă în termen de 28 de zile.

Or, potrivit articolului 17 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea nu dispune

altfel. Acest termen curge de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia.

Aderent, conform prevederile art. 268 alin. (1) din Codul fiscal, contestația împotriva deciziei Serviciului Fiscal de Stat sau acțiunii funcționarului fiscal poate fi depusă, dacă prezentul cod nu prevede altfel, în decursul a 30 de zile de la data primirii deciziei sau a întreprinderii acțiunii contestate. În cazul omiterii acestui termen din motive întemeiate, el poate fi restabilit, la cererea persoanei vizate în decizie sau împotriva căreia a fost întreprinsă acțiunea, de Serviciul Fiscal de Stat.

La caz, sânt aplicabile și dispozițiile art. 269 din Codul fiscal, care statuează că, contestația împotriva deciziei Serviciului Fiscal de Stat sau acțiunii funcționarului fiscal se depune la Serviciul Fiscal de Stat și se examinează de către acesta. În cazul unui dezacord cu decizia pe care Serviciul Fiscal de Stat a emis-o pe marginea contestației, contribuabilul este în drept să se adreseze în instanța de judecată competentă.

Colegiul atestă din suportul probator prezent la materialele cauzei se constată indubitabil că, recurentul SRL „CSV-REAL” a recepționat la 10 iulie 2014 decizia nr.1019c din 10 iulie 2014 emisă de IFS Orhei pe marginea contestației depuse de prima împotriva deciziei IFS Orhei nr. 542-c din 23 mai 2014, circumstanță confirmată prin semnătura conducătorului entității E. Iarușevschi aplicată pe decizia nr. 1019c din 10 iulie 2014 (f.d. 27-28 vol. I).

Astfel, instanța de recurs decelează că termenul de 30 de zile stabilit de art. 17 din Legea contenciosului administrativ și art. 268 alin.(1) din Codul fiscal, a început să curgă la 10 iulie 2014 – data primirii de către SRL „CSV-REAL” a deciziei IFS Orhei nr.1019c din 10 iulie 2014, și anume.

Distinct celor menționate, instanța de recurs taxează că depunerea contestației împotriva deciziei IFS Orhei nr.1019c din 10 iulie 2014 la Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, nu întrerupe curgerea termenului de prescripție. Or, odată cu recepționarea deciziei IFS Orhei nr. 1019-c din 10 iulie 2014, SRL „CSV REAL” a dobândit dreptul de a se adresa Inspectoratului Fiscal Principal de Stat cu cerere privind anularea deciziei IFS Orhei nr.542c din 23 mai 2014, însă exercitarea acestei căi de contestare nu excludea posibilitatea adresării directe în instanța de contencios administrativ și nici nu suspendă termenul de adresare în instanță privind contestarea deciziei de sancționare.

La caz, Colegiul opinează că, contestarea exercitată la organul ierarhic superior, Inspectoratul Fiscal Principal de Stat, este doar o alternativă în dreptul contribuabilului, de rând cu posibilitatea de contestare în instanța de judecată.

Instanța de recurs relevă că legislatorul a instituit prescripția extinctivă în scopul asigurării unei stabilități în raporturile juridice dintre părți și evitarea incertitudinii pentru o perioadă îndelungată de timp, în care apar, derulează și se modifică o complexitate de relații dintre părți sub egida unor norme de drept distincte, iar examinarea unei acțiuni depusă în afara termenului legal constituie o încălcare a principiului legalității și securității raporturilor juridice și respectiv, o soluție inadmisibilă în conjunctura ordinii de drept naționale.

În corolar, Colegiul conchide că instanțele inferioare corect au respins acțiunea ca fiind depusă cu omiterea termenului de prescripție, or, declanșarea unui proces peste 30 zile de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă, la caz decizia IFS Orhei nr.1019-c din 10 iulie 2014, contravine principiului securității raporturilor juridice, or,

în caz contrar s-ar aduce atingere dreptului consacrat de art. 1 Protocolul nr. 1 Adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale.

Colegiul învederează că, Curtea Europeană a Drepturilor Omului în nenumărate rânduri a atenționat că înrăutățirea unei situații juridice, care a devenit irevocabilă datorită aplicării termenului de prescripție sau care ar fi trebuit să devină irevocabilă dacă termenul de prescripție s-ar fi aplicat, este incompatibilă cu principiul securității raporturilor juridice. Într-un stat de drept, în care drepturile și libertățile persoanei sânt proclamate valori supreme, prescripția este menită să asigure protecția efectivă a drepturilor și intereselor legitime a persoanelor fizice și juridice. Dreptul la un proces echitabil include respectarea principiului egalității armelor. Aceasta presupune posibilități procesuale egale pentru părți în proces, indiferent de calitatea lor.

În cauza *Ruiz Torija împotriva Spaniei* (hotărârea din 09 decembrie 1994), Înalta Curte a statuat că, omisiunea instanțelor judecătorești de a motiva refuzul de a accepta o obiecție potrivit căreia acțiunea era tardivă, a constituit o violare la un proces echitabil consacrat la art. 6 Paragraf 1 din Convenție, încălcându-se astfel securitatea raporturilor juridice. Or, un drept dobândit de o persoană nu poate exista permanent sub riscul anulării lui, iar prescripția adresării acțiunii trebuie să disciplineze persoanele cointeresate în constatarea acestui drept.

Totodată, trebuie de reținut că opunerea termenului de prescripție revendicărilor înaintate anihilează necesitatea examinării temeiniciei și legalității actelor juridice administrative contestate, titularul dreptului fiind sancționat pentru pasivitate prin stingerea elementului de protecție juridică a dreptului său.

În contextul dat, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat în practica sa constantă ca încălcare a dreptului la un proces echitabil, garantat de art. 6 din Convenție, situațiile în care instanțele judecătorești naționale admit nemotivat prelungirea termenului de depunere a unui act procedural și redeschiderea procesului după un interval de timp (*Popov împotriva Moldovei, Melnic împotriva Republicii Moldova, Ponomaryov împotriva Ucrainei, Dragostea Copiilor –Petrovschii-Nagornii împotriva Moldovei*)

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că, argumentele invocate în recurs și-au găsit confirmare, iar decizia Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2016, a fost emisă cu respectarea normelor de drept procedural și material, Colegiul ajunge la concluzia respingerii recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „CSV-REAL” și menținerii deciziei instanței de apel și hotărârii primei instanțe.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) din Codul de procedură civilă, Colegiul civil comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e

Se respinge recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată ”CSV-REAL”.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 08 decembrie 2016 și hotărârea Judecătoriei Râșcani, mun. Chișinău din 29 aprilie 2016, adoptate în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „CSV-

REAL” împotriva Inspectoratului Fiscal Principal de Stat și Inspectoratului Fiscal de Stat Orhei cu privire contestarea actului administrativ.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,
judecătorul

Valeriu Doagă

Judecătorii

Svetlana Filincova

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas

Nicolae Craiu